

УДК 341.9

ПРОБЛЕМАТИКА МІЖНАРОДНОГО УСИНОВЛЕННЯ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Достдар Р. М.,

*к. ю. н., доц., доцентка кафедри морського та господарського права,
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова,
м. Миколаїв, Україна
dostdar.r@gmail.com,*

Тер-Арутюнян В.М.,

*студентка 4-го курсу Факультету морського права Національного університету
кораблебудування ім. адмірала Макарова
м. Миколаїв, Україна
villollett2819@gmail.com*

У статті розглянуті деякі питання регулювання відносин міждержавного усиновлення в умовах воєнного стану в Україні. Проаналізовані умови процедури міждержавного усиновлення в Україні, а також звернена увага на ключові проблеми міждержавного усиновлення в сучасних умовах.

Ключові слова: усиновлення, інститут усиновлення, процедура усиновлення, умови усиновлення.

Вступна частина. Збройна агресія, що почалась 24 лютого 2022 року внесла свої страшні корективи в життя навіть найменших українців, багато з яких залишилися сиротами. В системі правових форм влаштування дітей, які залишилися без батьківської турботи, усиновлення займає пріоритетне місце. Але в умовах війни та активних бойових дій, процедура усиновлення ускладнилась рядом зовнішніх факторів. Це дуже сильно вплинуло не тільки на інститут усиновлення на національному рівні, а і на міждержавний інститут усиновлення, який в наших умовах не може реалізовуватися в повній мірі.

Окремі питання міждержавного усиновлення досліджувалися у працях Гопанчука В., Грабовської О.О., Заборовського В.В., Погорецької Н.В., Трофименко Д. С. та інших.

Мета роботи. Станом на зараз є актуальним проаналізувати окремі аспекти правового регулювання відносин міждержавного усиновлення дітей-громадян України в умовах дії воєнного стану.

Основна частина. Українське законодавство не забороняє громадянам інших країн ставати суб'єктами відносин усиновлення. І.О. Гужій зазначає, що в Україні регулювання відносин міждержавного усиновлення має особливість – відповідно до ст.69 Закону України «Про міжнародне приватне право», усиновлення та його скасування регулюються особистим законом дитини та особистим законом усиновлювача, іншими словами, застосовується кумуляція – одночасне використання права держав, з якими зазначені відносини мають юридичний зв'язок [1].

Відповідно до статті 24 Закону України «Про охорону дитинства», усиновлення українських дітей іноземцями, можливе при вичерпному ряді умов. Найголовнішим фактором, який враховується при усиновленні іноземними елементами – це неможливість національними ресурсами забезпечити усі умови усиновлення громадянами України. Також серед таких умов є наступні: вік дитини має бути більше одного року; дитина, позбавлена піклування батьків має перебувати не менше 12 місяців на обліку в уповноваженому урядовому органі державного управління, який займається питаннями усиновлення. Ще варто звернути увагу на те, що переважне право міждержавного усиновлення надається іноземним громадянам, які є родичами дитині, яку хочуть усиновити, але в такому випадку має бути укладено з Україною договір про надання правової допомоги.

Візьмемо до уваги той факт, що міжнародні норми наголошують, що дитині повинен бути забезпечений соціальний захист і створені сприятливі умови для її розвитку та формування хорошого фізичного, психологічного та ментального здоров'я. А також кожна дитина повинна рости в любові і гармонії, що буде базисом для її повного розвитку [2]. Але в умовах воєнного стану, держава не може забезпечити ці принципи для безпеки і розвитку дітей, так як ворог, у обличчі росії, створює не просто перешкоду, а і загрозу життю та мирному існуванню кожної людини на території України.

Багато маленьких громадян України були вивезені за кордон для забезпечення їх безпеки. Серед таких дітей мешканці Маріуполя, Бучі, Ірпеня, Харкова, Лисичанська та інших міст України. Громадяни країн, в які було евакуйовано дітей, підіймають питання про їх негайне усиновлення. Але, на жаль, є причини, котрі можливість усиновлення прирівнюють до нуля. Як пояснило Міністерство соціальної політики України, діти, які були евакуйовані за кордон в наслідок агресії рф, певний час не можуть бути усиновлені, причиною цього є той факт, що немає достовірної інформації про те, чи залишились ці діти сиротами або ж є шанс на возз'єднання із батьками. Перевірка та пошук сімей займають дуже багато часу та потребують використання великої кількості ресурсів, не тільки інформаційних, а і економічних [3].

Також варто наголосити, що для усиновлення дитини потрібно бути впевненими у тих людях, які виявили бажання стати усиновителями. Для цього потрібно провести ряд перевірок: особистих документів, рівня заробітку (доходу), чистоти намірів усиновлення, психологічного та фізичного здоров'я усиновителів та ще багато іншого. Але у уповноважених на це органів, немає можливості виконувати цю роботу якісно і знову ж через факт війни. Так як важливим нюансом є те, що іноземці та громадяни України, які проживають за кордоном, перед усиновленням мають отримати спеціальний дозвіл від Національної соціальної сервісної служби, що як раз і є уповноваженим органом з питань міжнародного усиновлення [4].

«Але, якщо спроби усиновлення українців громадянами країн-союзниць, ми контролювати можемо, - зазначає Д.С. Трофименко, - то є інша проблема, яка нам не підконтрольна. Майже 200 тисяч дітей насильно вивезено з тимчасово окупованих територій до країни-агресорки, і Міністерство професійної освіти росії стрімко намагається вирішити питання про дозвіл передачі українців на примусове усиновлення громадянами росії [5]. Дані дії прямо порушують норми національного законодавства України. А саме, ті, що викладені в Законі України «Про охорону дитинства», де зазначено, що розлучення батьків і дітей не повинно відбуватися всупереч їх волі, а лише за рішенням суду.

Звертаючись не тільки до національного законодавства, а і до міжнародних норм, треба зауважити, що дії росії містять елементи злочину проти людяності, а саме факт депортації та/або примусового переміщення населення, що регламентовано статтею 7 Римського статуту Міжнародного кримінального Суду [6]. Дані норми направлені на захист не тільки безпеки, а і національної ідентичності українців, яку російська федерація намагається винищити шляхом воєнних злочинів, злочинів проти людяності, злочину агресії та геноциду.

Процедура міждержавного усиновлення не була досконалою і в довоєнні часи, а зараз вона стала дуже актуальною, але ускладнилась саме зовнішніми факторами. Варто зазначити, що проблема дітей-сиріт є загальнонаціональною і для свого вирішення потребує негайної консолідації сил світових лідерів і інших держав.

Висновки. Підсумовуючи все вищевикладене, варто акцентувати увагу на тому, що інститут міжнародного усиновлення набув дуже великої значимості для забезпечення майбутнього дітям-сиротам, але в силу воєнного стану, його функціонування зазнало великих проблем та труднощів. В міжнародних масах підіймалося питання щодо спрощення процедури усиновлення, але ці дії можуть призвести до негативних наслідків, так як немає гарантій на безпечне передання дитини усиновителям, але це не може служити причиною, яка потягне за собою повне припинення процедури усиновлення.

Література

1. Гужій І.О. Деякі питання колізійного регулювання міждержавного усиновлення. ВІСНИК НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2016. Випуск 1/2 (29/30). URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/25013/1/VPSP2016-1-2_192-195.pdf (дата звернення: 25.08. 2023).
2. Конвенція про права дитини: прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН від 20 листопада 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення: 25.08. 2023).
3. Міждержавне усиновлення в умовах воєнного стану: роз'яснення Міністерства соціальної політики України. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mizhderzhavneusinovlennya-v-umovah-voennogo-stanu-roz'iasnennya-minsocpolitiki> (дата звернення: 25.08. 2023).
4. Гопанчук Василь. Особливості усиновлення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в умовах воєнного стану в Україні. Захист прав дитини в умовах військової агресії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. С.103-107.
5. Трофименко Д. С. Деякі аспекти порушень прав дитини в умовах воєнного часу. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/27781/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%20%D0%A2%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B8%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%94.%D0%A1.%20%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%83%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%20%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B8.pdf> (дата звернення: 25.08. 2023).
6. Римський статут Міжнародного кримінального Суду від 17.07.1998 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588 (дата звернення: 25.08. 2023).

PROBLEMS OF INTERNATIONAL ADOPTION IN THE CONDITIONS OF THE STATE OF WAR

Dostdar R., Ter-Harutyunyan V.

The Admiral Makarov National University of Shipbuilding (NUS)

The article examines some issues of regulation of interstate adoption relations in the conditions of war in Ukraine. The conditions of the interstate adoption procedure in Ukraine are analyzed, and attention is paid to the key problems of interstate adoption in modern conditions.

Key words: adoption, adoption institute, adoption procedure, adoption conditions.

УДК 346.1

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ІННОВАЦІЯ»

Дубова К. О.

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного
та конституційного права*

*Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
м. Миколаїв, Україна
ilinskaya2013@gmail.com*

Анотація. Досліджено питання визначення поняття «інновація». Звернуто увагу на необхідність розмежування категорій «інновація», «новація» та «нововведення». Вказано на основні критерії поділу цих понять.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інновація, новація, нововведення.